

Observatoriu este de două ori în
septembra, miercurea și sâmbătă.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
cu 1 fl. mai multe pe anu; — trimis
cu postă în lăințiru monarhiei
pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— În străinătate pe 1 anu 10 fl.
sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau
11 franci; — numeri singurati se
dau căte cu 10 cr.

Ori-ce inserare,
se platește pe serie său linia, cu
litere merunțe garmondu, la primă
publicare căte 7 cr., la adou'a și a
trei'a căte 6 cr. v. a. și preste aceea
30 cr. de timbru la șesurul publicu.
Prenumeratiiile se pot face în
modulu celu mai usior prin assem-
natiunile poste statului, adresate de
a dreptulu la Redacțiunea Diariului
Observatoriu în Sibiu.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Nr. 86.

Sibiu, 25/6 Novembre 1878.

Anulu I.

Europ'a după tractatul dela Berlinu.

Dupa caderea Plevnei, schimbânduse sortii resbelului, prin concursulu datu din partea Romaniei aliatului seu dela Newa, in favorulu armelor russesci, in scurtu tempu Turci'a fu silita a-si tramele parlamentarii sei in cuartirulu generalu russescu, pentru ca se inplōre pace dela inamiculu seu de mōrte. Resultatulu acestui pasu fu incheierea faimosului tractatu dela San-Stefano, prin care imperiul semi-lunei era redusu la o simpla notiune geografica. Prin acelu tractatu Russi'a isi lăua partea leului si era aprōpe a realisa testamentulu tradițional a lui Petru celu Mare. Nu ii mai lipsea decătu numai Constantinopolulu, acarui cadere in posessiune russescu nu mai era decătu o cestiune de tempu.

D'abea după ratificarea tractatului dela San-Stefano din partea Sultanului, se tredi si betran'a Europa, ce parea adormita si cuprinsa de unu somnu narcoticu, pentru ca se faca marea descoperire, ca prin tractatulu dela San-Stefano sunt sfasiate tōte tractatele anterioare, prin care se garantă in modu colectivu esistenti'a si integritatea teritoriala a imperiului otomanu, si ca prin acelu tractatu sunt desconsiderate si violate in modulu celu mai brutalu dreptulu gintiloru si interesele comune ale Europei intregi. Urmarea acestei descoberirii, pe care press'a libera si independinta o facuse cu multu inaintea asia numitilor diplomati privilegiati fū, ca Anglia secundata mai vertosu de ministrulu de externe alu Austro-Ungariei comitele Andrassy, care la Reichstadt incheiase, de si numai verbalu tractatulu de impartire a imperiului otomanu, protestara in contra dispositiunilor decretate prin tractatulu dela San-Stefano si pretinsera ca acelu tractatu se fia supusu revidiuri unui congresu alu poterilor garante. Dupa o consistentia obstinata din partea gubernului russescu, care nu era nici decum dispusu se lase prad'a din ghiare sale, in fine se supuse, după indelungate si dificile negotiatiuni vointie manifestate in modu energetic cu deosebire din partea Angliei si fara indoiala ca si in urma bunelor consiliilor ale „bunului amicu“ din Berlinu.

Roulurile inpartite, si după ce Anglia bagase in buzunarul insul'a Cipru, congresulu europenu fu conchiamatu pe diu'a ominosa de 13 Iuniu la

Berlinu, unde se si deschise, alegandu-si de președinte pe „onestulu samsariu“ si totudeodata mare cancelariu alu Prusso-Germanie, principele Bismark. Acelu congresu dela care se acceptă pacificarea durabila a Europei dura di cu di tocmai o luna, tienenduse ultim'a siedintia in 13 Iuliu a. c. dela care se datăsa fatalulu tractatu, cunoscutu atătu de bine, sub numirea: tractatulu dela Berlinu.

Scopulu nostru nu pote fi a discuta pe largu dispositiunile acelu tractatu, dela care comitele Andrassy se reintōrse cu faimosulu „mandatu euro-penu“ alu ocuparei celor doue provincii turcesci, care au costat păna acum pe poporale monarchie austro-ungare, dieci de mii victime omenesci si preste 120 de milioane de florini. Nu potem se ne ocupam cu astadata nici cu consecintiele acelu tractatu, pe care nici unu altu statu nu le simte mai multu decătu tocmai monachi'a nostra, ci purtandu contu de mesuratulu spaciul de care dispunem, ne vomu margini a constata puru si simplu in linia-mente generali situatiunea, care s'au creatu Europei prin tractatulu dela Berlinu.

Dara mai inainte de a potea face acăsta, trebuie se premitemu, ca congresulu din Berlinu in fondu n'a fostu alta, decătu unu duelu diplomaticu intre poternici rivali Russi'a si Anglia, avendu cea dintai de secundantu fōrte abilu pe insusi presidintele congresului si pe providentialulu diplomatu comitele Andrassy. Francia n'a secundat, decătu numai in acele momente in cari pacea d'abea incheiata era de nou pericolata, si pusa in cestiune, ceea ce pentru grandiosulu ei triumfu, pentru care se preparase si pe care avea se-lu serbedie prin espositiunea sa universala, ar fi fostu identicu cu unu fiasco. Italia d'abea au fostu ascultata, era Turci'a, care fusese caus'a duelulu, fu necessitat a urmari cu priviri apatice si scaldate in fatalismulu ei proverbialu, la decursulu si episodile acelu duelu si a primi apoi fara contradicere, tōte condițiunile de inpacare, asupra carora se invosera cei doui duelanti. Statele cele mici, care inca au fostu chiamate ca marturie, la acelu spectacolu diplomaticu, apropianduse prea tare de combatanti, primira in decursulu voltigelor si paradelor diplomatice, cāteva lovitură nici decum usiōre, dara pentru cari poternicii rivali după terminarea luptei, isi cerura scuse in termeni cei mai poleiti, ceea ce nu inpie-deca in se, că lovitura se nu fia data si că durerea

simtita se fia mai pucinu usturatore. In positiunea acăsta s'au aflatu Romani'a, Serbi'a si Muntenegrulu.

Condițiunile inpacarei sunt depuse in tractatulu dela Berlinu, care este prob'a cea mai palpabila si unu monumentu neperitoru, atătu a incapabilitatii si miopismului politici pe de o parte, éra pe de alt'a a cumplitei frivolatii si demoralisari, care caracterisează pe asia numitii diplomi esiti din scol'a celor doui principi-cancelari Bismark si Gorciacof. Minciun'a, perfidi'a, nesinceritatea si tradarea si tōte celelalte calitati de acelasiu calibru, care distingu pe unu adeveratul diplomat din scol'a moderna, si-au serbatu triumful loru obscuru si revoltatoru la més'a cea verde din stralucitoarea sala a palatului Radziwill din Berlinu. Acolo diplomati cei mari in decursu de o luna de dile au datu lumei profane ocasiune se petrundia cu naivele sale priviri subtilu velulu auritu, care acopere misteriale diplomatice. Efectul este acelasiu pe care l'au avutu redicarea velului de pe chipulu mitologicu dela Saïs, adeca — desillusionarea cea mai completa. Intr'adeveru, esaminandu cu tōta seriositate punctele tractatului dela Berlinu si reamintindu-ne cele ce s'au petrecut in decursulu sesiunii de o luna a congresului, nu vomu afila decătu o creatura monstruoasa nascuta din mam'a intriga cu tatalu arbitariulu si botezatu de nasiulu dictatoru „fortia primédia dreptulu.“ Multu defaimatul patriotu italiano Macchiavelli, déca reinviandu ar fi potutu asista pe nevediute in vre unu coltiu alu salei congresului din Berlinu, fara indoiala ca de si elu este autorulu multu citatei carti „Il principe“, n'ar fi esitatu a recunoscere, ca fatia cu diplomati'a de astazi, art'a sa era inca in scutece si ca elu a fostu numai unu diletant. A fostu reservatul luminatului secolu alu XIX se dea probe despre inalt'a perfectiune si desvoltare de care pote fi capabila art'a asia numita diplomatica. N'avemu alta de facutu, pentru ca se ne convinemus despre acăsta, decătu se analisamu captiosulu, echivoculu, elasticulu si rafinatulu tecstu alu tractatului dela Berlinu, care pote servi ca modelu si ilustratiune pentru elevii academiloru diplomatice, ca cum trebuie a se incheie unu tractatu, care in locu se fia o garantia a pacei, din contra are se fia numai prologul unui resbelu sau a unei conflagratiuni generale. Déca a fostu acesta scopulu principelui Bismark

Foisiór'a „Observatoriului“.

„Paz'a Dunarei“.

Poesie de M. S. Regala Domn'a Romaniloru.*

O! nu te teme, tiér'a mea,
Cu bratiulu meu te-oiu apara,
Vedi tu colo stégulu turcescu
De unde tunuri ne pândescu?
Chiar' mii de bombe d'ar' asvărli
Cu Domnulu Carolu le-oiu sdrobi.

Dunarea vecinu ne-a iubitu,
Pe und'a ei amu mai plutitu,
Ale ei valuri cânta blandu:
„La zidu, copii, sariti curendu!
Dati focu, luptati, viteji eroi,
Că-ci Domnulu Carolu e cu voi !“

O! nu te teme, tiér'a mea,
A tale lantiuri le-oiu sfarma!
Mai facu o cruce si apoi
Pornescu la lupta, la resboiu,
Desfasiuru falnicu stégulu meu . . .
Cu Carolu este Dumnedieu!

Pe aceste versuri s'a compusu unu Marsiu Triumfal de D-nu Ed. A. Hübsch, inspectorulu generalu alu musicelor armatei.

Francina sau Firulu Feciorei.

De Paul Féval.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

.....; paiangenulu era dina ....
Perrault.

Tata, v'a se dica ele vinu din raiu?

— Da, copila, dragutia animei mele, aceste fire de argintu, ce sboru, in frumosele dile de tómna, dupe capriciosulu gustu alu ventului, fluturandu si desinandu albe firisiore pe azurulu bine-cuventatu alu cerului, cadu din depanatorea Feciorei Maria.

— Atunci povestesce istoria, tata, voiesci?

I.

— Vréu.

Era o data Roger de Nuits, unu baronu burgundu. Roger numera siépte-spre-diece primaveri. Tatalu si mam'a sa murisera. Era destulu de frumosu, destulu de nobilu, si mai totu atătu de bogatu ca regele.

Don Bertrand, unu sfantu preotu de la Illiers-les-Arceaux, era tutorele seu si-lu conducea in lume; dar don Bertrand era inaintat in estate, si fiindu că nu se poate tiené de Roger, căte odata ilu perdea din vedere pe la cotiturile poteciloru.

II.

Nu s'ar fi potutu gasi in tōta Burgundi'a bogata in vinuri, o féta mai frumosa ca Francina. Era de cinci-spre-diece ani: unu boboci de trandafiru. Privia pe feréstra casutiei sale, viile de pe betranulu délu cu nisice ochi mai limpidi ca cristalulu. Blond'a lina a fusului seu suridea perului ei aurii.

Paserile garduriloru inventiau cantecele ei atătu de dulci.

III.

Baronulu Roger avea ochiul negru si unu peru brunu, mijia pe mustati'a sa. Intr'o séra, pe candu se

intorcea de la venatore veselu, vediu pe Francina la feréstra ei si o audi cantandu-si cantecul.

Baronulu Roger isi schimbă veseli'a; pentru ca sunt veselii de doue feluri: una care ride si alta care visidă.

IV.

Francina ridea, Francina visă după ventulu ce sufla la urechile tinereloru feti. Ea semana cu dragele paseri ale bunului Dumnedieu, alu caroru sufletu e o melodie . . .

— Oh! tata, miciile paseri au ele unu sufletu?

— Da, fetitio; si florile au. Melodii ale paseriloru, parfumuri ale floriloru, se exala ca rugaciunea, profum si melodie a sufletelor nostre, si tōte acestea se innaltia la ceru spre laud'a lui D-dieu.

Ca si baronulu Roger, Francina era orfana de tata si mama.

Dar' cătu pentru baróna, ah! dieu nu, sirmanica! N'avé nimic pe pamant de cătu ochii ei albastrii si perulu seu blondu-cenusiu.

V.

A doua di de diminetia, baronulu Roger isi luă pusc'a de venatore; vediu se in visu tōta starea Francinei: perii ei blondi-cenusii si ochii ei albastri.

De asta data, intrecu pe bunulu preotu atătu de multu, ca don Bertrand, perdutu printre vitiele vieloru isi intreba de drumu pe la tōte respantele.

— Roger! Roger! striga elu, grabindu-si in zadaru pasulu.

Roger era deja la usi'a casutiei. Si elu chiama, incetisoru:

— Francino! Francino!

VI.

Francina nu era surda; audiá ea bine.

Numai, nu deschise pentru ca ii era frica.

Dar tremura si zimbea, fiindu ca baronulu Roger era tineru si frumosu, — si apoi elu era seniorulu.

si sunt multe momente care ne indreptatiesc a presupune acésta, apoi marele cancelaru pote fi multiumitu de oper'a sa.

Este o acsioma elementara, ca durabilitatea unui contractu seu tractatu este conditionata prin dispositiunea si deoblegamentulu reciprocu alu contraentilor de a si observa conditiunile acelui contractu seu tractatu. Violarea comisa de cătra unulu din contraenti dispensesa pe celalaltu seu pe ceilalti contraenti de a mai respecta liter'a contractului incheiatu. Acésta o scie prea bine fieste care clientu, care au avutu in viati'a sa vre unu procesu, fara ca se fi trecutu prin scóla diplomatiei. In viatia civila partea, care a calcatu seu a violatu contractulu fia elu privatu seu socialu isi primesce pedéps'a meritata si pôrta spesele procesului in poterea sentintiei aduse de tribunalulu la care au apelatu celu neindreptatit pentru revindecarea dreptului seu violatu seu nerespectatu. Acestea este unu postulatu alu luptei pentru dreptu, care pentru individulu singuritic este identica cu lupt'a pentru esistenti'a sa. In pracs'a diplomatica inse nu este asia. Unu diplomatu, care au pierdutu procesul fia fi fostu caus'a pentru care au pledatu elu oricătu de injusta, nu se supune arbitriului seu naturalu, care este ratiunea si echitatea, ci apelésa fara intardiere la ultima ratiune a regilor, care odinióra era forti'a brutalu, éra astadi se numesce „forti'a care primédia dreptulu“, care in fondu este acelasiu lucru. Asia o facura si diplomati adunati in areopagulu din Berlinu. Dupa ce au declaratu resbelu ratiunei, bunului simtiu si moralei si dupa ce au probatu prin decisiunile loru, ca dreptulu gîntilor este o utopia a filosofilor fantasti, au incheiatu unu asia numitu tractatu, facîndu-si fiacare din ei ieuuitic'a reservatiune mintala, ca la cea mai de aprope ocasiune ilu voru sfasia si voru preface pretiosulu pergamantu pe care au fostu scrisu, intr'o bucate de maculatura, buna pentru de a fi pastrata in museele diplomatice, numite archive ale statului.

De abea au trecutu patru luni de dile dela incheierea tractatului dela Berlinu si elu astadi in a cincea luna a esistintiei sale este déjà unu actu diplomaticu, ce nu mai are nici-o valore actuala, ci celu multu istorica. Dara nici nu potea fi altecum. Basatu pe fictiuni false, pe arbitrariu si inmoralitate, si preparatu pentru situatiuni neecsitande si impossibile, elu din nascere sa fortiata a fostu unu copilu mortu. Dejá in Macedoni'a s'au datu primele salve, care anuntia inceputulu ceremoniei funebrale a ilustrului repaosatu, care in scurt'a si hecticos'a sa viatia a purtatu numele de „Tractatulu din Berlinu, dela 13 Iulie 1878.“ Nu va dura multu si bateriele muzicale iesite din oficin'a Krupp, concentrate intr'unu orchestru funebralu grandiosu ii voru canta latinesculu „Requiescat in pace!“ acompaniatu de jalinicul choru alu diplomatilor. Dupa aceea va urma marele Sabatu infernalu si diabolicalu alu conflagratiunei orientale.

Nemultumire generala, inarmari si pregatiri de resbelu febile in tóta Europ'a, o atmosfera inn-

VII.

— Francino! Francino!

Seniorii acestia sunt nerabdatori, fetitio. Cu patulu puscei, baronulu Roger lovi usia, care se deschise de totu . . .

— Si baronulu Roger intră?

— Nicidecum!

— Nu? atunci Francina era buna la sufletu, asia de buna ca D-dieu o padia, me prindu?

VIII.

— Ai câstigatu. Buna la sufletu, da, asia e, si apoi fiindu ca mai era unu firu in dreptulu usiei, unu lungu firu argintiu, firu de paiangenu ce ondula in ventu, unu firu alu Feciorei . . .

— Tata, pe mine, acésta nu m'ar in piede de a inainta.

— Cu tóte acestea, Roger se opri si privi firulu ce flutura ér' sfîrsitulu ilu perdea din ochi.

IX.

Si bunulu preotu don Bertrand avu tempu se sosescă, asudandu, suflandu greu, dicendu mereu: Roger! Roger!

Tineea in mana celalaltu capetu alu lungului firu ce'lui condusese prin labirintulu poteciloru.

— Féta draga, credi tu ca de giaba ar törce Feciorea?

X.

Bunlu preotu zimbi candu vediu pe baronulu Roger.

— Monseniore, dise elu, poti se intri acum.

Francina, rosia ca o cirésia ce e aprope a se cóce, aduse doue blide cu lapte. Déca ai scii cătu era de frumosă!

Bunulu preotu mai dise, că-ci betranii dicu multe, si atatu mai bine:

— Bogatulu datoresc respectu celui seracu, monseniore.

XI.

Baronulu Roger cugeta :

— Eu sunt celu seracu.

busita si incarcata cu fluide electro-magnetice, carora nu le trebue decât numai o singura schintea, pentru ca se esplodese, — acésta este situatiunea actuala a Europei, creata ei prin tractatulu dela Berlinu, gratia multu invidiatei arte a doctorilor-diplomati.

Camilu.

La situatiune.

✓ De si parlamentulu din Vien'a s'a intrunitu in sessiune ordinaria si prin urmare conformu usului adoptatu a fostu deschisa fara mesagiul de tronu, totusi deputatulu Kopp ceti si depuse pe més'a presidiului unu proiectu de adresa motivata chiaru in prim'a siedintia a acestei sessiuni, care a fostu a 400 siedintia a periodei legislative a acestui „lungu parlamentu“. Acelu proiectu de adresa, care a fostu subscrizu de o grupa numerosa de deputati recrutati din mai tóte fractiunile si cluburile esistante ale parlamentului, espune tristele ei consecintie si se róga de M. S. imperatulu, ca se puna capetu criticei si gravei situatiuni in care se afla monarchia. Ascutisiguu adresei este indreptat asupra ministrului de esterne comitele Andrassy si a fatalei sale politice. Parlamentulu au ascultat cu multa seriositate si mare interesu acelu proiectu de adresa, si ca proba ca i au datu importanti'a cuvenita, au si alesu o comisiune care se-lu esaminedie si apoi se raportedie parlamentului.

Revelatiunile diariului „Tagespost“ din Gratz relative la marturisile facute de catru fostulu ministru - presiedinte principale A. Auersperg despre coruptiunea pressei opositionale si yenalitatea deputatilor antogubernamentali, au fostu adusa pe tapetul de catru deputatulu Schönerer, caruia iau succesi a produce o sensatiune mare, a da locu unui incidentu scandalosu intre densulu si presiedintele parlamentului Dr. Rechbauer, care s'au afatu indemnatu se apere pe absentulu ministru-presiedinte si se dea cea mai formală desmintire celoru espuse din partea deputatului Schönerer. Incidentul se termina prin acelu paratoneru espeditivu, practicu si adoptatu in parlamentele servile, de a nu discuta cestiumile incomode si indiscrete, ci a trece prestele puru si simplu la ordinea dilei. Asia se intempla si in casulu acesta. Ordinea dilei se primi cu tóte voturile contra 19. Fórte semnificativa si caracteristica este inprejurarea, ca atatu press'a gubernamentalu, catu si cea opositionala se ferescu ca de focu se discute acea cestiune atatu de multu compromitiatore si discreditore pentru prestigiul si demnitatea pressei austriace. Tacerea acésta este destulu de elocenta si n'are lipsa de a mai fi comentata. Cineva tace, seu candu consumte, seu candu se simte culpabilu.

Baronulu de Pretis nepotendu forma nouu cabinetu isi au depusu mandatulu in manile monarchului si asia cris'a ministeriala s'au declaratu in permanentia. Paralelu cu cris'a ministeriala decurge si procesulu de descompunere a fostului mare partidu centralistu numitu „fidelu constitutiunei“, care dupa ce au contribuitu din tóte pot-

O gasia atatu de bogata cu ochii ei albastri si perulu ei galbenu — cenusiu!

XII.

Intorcendu-se, cătu tienu drumulu, bunulu preotu povestea :

— Monseniore, Genoveva torcea pe délulu Nanterrei, nu departe de Paris marele orasius.

Attila, Biciul lui D-dieu, voii se tréca, dar nu potu. Parisulu fu scapatu prin firulu Feciorei. Cugeta la acésta, monseniore.

Baronulu Roger se gandea la ochii albastri ai Francinei.

XIII.

— Monseniore, la Domremy, Ioana torcea. Anglesulu, biciul oméniloru, cauta ânâma Francieie spre a o smulge.

Ioana goni pe Anglesu. Firulu Feciorei scapă Franci'a.

— Francino! cugeta baronulu Roger. Perulu auriu alu Francinei!

XIV.

In óra aceea, Francina, inca palida si cu ochii plecati, se juca cu firulu de argintu, firulu de paiangenu.

Ea ingenuchiă inaintea iconei sfantei Feciore si murmură :

— Multumescu, dulcea mea mama. O se se intorca elu?

XV.

— Dta care scii tóte, don Bertrand, tutorele meu, intrebă baronulu Roger, adeverata e istoria acelui rege ce luă de socie o pastoritie?

Don Bertrand respunse :

— Nu, e o fabula.

Roger se intristă de mórté, si bunulu preotu adaogă :

— Ei bine! da, asia e, dar regele era maioren, că-ci inplinise douedieci si unu de ani.

(Va urma.)

rie sale la crearea situatiunei anormale a monarhiei si la ruinarea finantelor si a creditului ei, astazi se descompune in elementele din care au fostu compusa, pentru ca schimbandu-si firma se se incerce a scapa de responsabilitate si metamorfosanduse se repara érasi pe scen'a politica subtu o noua firma luandu pos'a de salvator a situatiunei. Déca i va succede séu nu, acésta depinde dela ajutoriul pe care va afla cu cale a i-lu oferi principalele Bismark si dela dispositiunile monarchului. Se vorbesce fórte tare, ca parlamentulu va fi disolvatu si ca se va denumi unu cabinetu neparlamentar, care apoi va scrie noile alegeri. Acésta este si dorint'a cechiloru, acaroru conducetor dr. Ladislau Rieger petrece de vreo doue septemani in Vien'a pentru de a se consulta cu cercurile competente asupra conditiunilor de inpacare si a participarei loru la lucrările parlamentului centralu.

Pe candu decurgu acestea in Vien'a, in diet'a Ungariei s'au incinsu o lupta inversiunata intre opositiunea cosiuthiana si intre partisani provisoriul ministru C. Tisza, Acésta partida, acarei tienta este revolutiunea, prin vorbitoriu seu Ernest Simonyi formula unu actu motivat prin care cere dela diet'a ca se se faca procesu intregului cabinetu alui C. Tisza, pe care ilu acusa a fi tradatu patri'a magiara si a fi creatu situatiunea actuala desperata. Intre alte puncte ale acusarei figurédia si acela, ca gubernulu ungurescu n'au datu ajutoriu Romaniei in contra Russiei si ca dupa aceea n'au sciutu se impiede ca acelu statu se devina independinte, care inpreuna cu Serbi'a si Muntenegrulu amenintia si periclitédia esistint'a, nu numai a monarchiei austro-ungare, ci in specialu integritatea regatului ungurescu. Avisu pentru filomagari din Bucuresci, Iasi si de pe aera!

Fórte pretiosa este pentru noi Romanii marturisirea pe care o a facutu ministrul - presiedinte provisoriu C. Tisza in siedint'a dietei din 2 l. c. Strimitoratu de opositiune si invinsu prin logic'a faptelor si a necontestabilelor argumente ale opositiunei C. Tisza se vediu in fine necessitatua a recunoscere: ca dieu, sistemulu dualisticu s'au adeverit u că nepracticu, ca elu a facutu impossibila si ilusorie ori-ce unitate in politic'a esterna a monarchiei, dara róga pe deputatii, ca pana candu cu ajutoriul factorilor competenti nu se va afla unu mai bunu sistem de gubernare, se sustiena sistemulu actualu, pentru ca déca nu — va veni centralismulu absolutisticu, de care D-dieu se padiésa pe Ungari'a.

Acésta nici pentru noi, nici pentru celealte nationalitati trantite la parete nu este o descoreire noua; din contra ea a fostu o convingere intima a tuturor patriotilor cu dorere de anima pentru esistintia acelui multu cercatei monarchii. Déca acumă unu C. Tisza ne da dreptate si confirma elu insusi ca ministrul dualisticu de pe tribun'a dietei, ca dualismulu este unu sistem gresit si ruinatoru pentru monarchia, apoi pentru acésta marturisire i suntemu recunosctori, pentru ca ea ne pote servi ca cea mai autorisata legitimare a tienutei corecte de resistentia passiva a natiunei romane.

Asupra acestei cestiuni importante vomu reveni catu mai curendu.

Ungaria.

✓ (Scandale mari in dieta.) In tierile constitutionali lumea e dedata se asiste uneori la scandale parlamentarile, dara scandale de care se intempla in diet'a Ungariei, sunt si remanu din cele mai rari si extraordinarie. Camer'a deputatilor aléa din nou pentru unu altu periodu de trei ani, se parea in primele dile dupa deschidere că ar avea o fisionomia pacuita si calma. Dara parerea insiela. Dela 30 Octobre incóce se porni fortuna, care in 2 Novembre ajunse la culme. In acea di br. Blasius Orbán incrimină pe majoritatea deputatilor alesi din Transilvania, că ei aru fi fostu alesi prin cumpararea voturilor; că-ci gubernulu a trimis anume in la Ceanu-mare, adeca la dn. Ladislau Tisza fratele ministrului, care e proprietariu in acea comuna, sume fórte considerabili, éra redactorulu dela „Magyar Polgár“ din Clusiu, si P. Moritz au fostu insarcinati a duce si in partisute de mii prin tiéra pe la agentii ministeriali in diverse tienuturi. Audiendu acestea deputatulu Ernest Simonyi, dise intre altele, că daca acus'a lui Orbán este adeverata, adeca, daca voturile au fostu cumparate cu bani, atunci acei deputati ardeleni că calicatori de legi si inferati nu potu se ocupe locu in dieta si nici că trebue se fia suferiti acolo, daca nu se curatia de acea crima. Atunci Lad. Tisza irritatul fórte, declară pe Orbán de calumniatoru

infamă, dacă nu va documenta acusele sale. Orbán înse în locu de a-si retrage acusele, tocmai din contra, se obligă să le documente de ajunsu în una din siedintele următoare. Aci dăra este angajata nu numai onorează și caracterulu deputatilor incriminati, ci și alegatorii ardeleni din majoritate, compromisi greu, anume și acei alegatori romani din comitatul Hunedoarei, din Alb'a-Iuli'a, Fagaras, Gherla, Nasaud, S.-Sebesiu etc., pe unde au alesu deputati de partid' ministeriale, prin urmare sunt datori a se apăra și a nu suferi se prinda scărtia rusine pe feciele loru.

Romania.

Bucuresci, 9/12 Octobre, 1878.* (Coresp. partic. a „Observatorului.”) Ve promisesemua ve tramite o descriptiune a dilei de ieri. Dar se nu credeti ca se pote descrie diu'a de ieri. Ea nu pote decatu a fi vediuta; pentru-ca ce pena ar potea de scrie sentimentele de cari eramu animati, entusiasmulu ce ne a coprinsu in tocmai ca o flacara atiata de vijelii, cindu Voda s'a arestatu sub arcu de triumfu?

Dar' éta ca incepu naratiunea mea de la jumetate; asia face si unu copilu care vediendu inaintea sa o multime de jucarii, care de care mai frumose, nu scie pe care se o aléga.

Pe la 11 ore am trecutu pe la arcu de triumfu, in faci'a caruia erau radicate in semicercu, tăiatu la mijlocu de siosea, o estrada, unu amphiteatru, era imparitu in mai multe loge séu tribune, logi'a Dómnei, a crucei rosiie, a diplomatilor, a diaristilor, cea publica etc. Lumea se indesa din toate partile, logele debordau. Am trecutu inainte spre Banés'a, unde era radicata o estrada acoperita cu covore negre si rosii si unde mitropolitii inconjurati de inaltul clerus avé se oficiedie serviciul divinu. In faci'a estradei erau asiediate in forma de unghiu dreptu tunurile luate dela Turci; ele erau inpodobite cu ghirlande si purtau placi aretatoare de locul unde au fostu luate: 10 la Plevn'a, 10 la Opanezu, 9 la Smérdenu, acestea erau tunuri mari de campu, tunuri Krupp de otelu si de bronzu. Apoi 10 tunuri de bronzu, de munte, luate la Plevn'a.

La fie-ce coltiu alu estradei era cate a mortiera — Mörser — de unu calibră asia de mare, ca mi-am potutu baga capulu de totu in ele.

Ele sunt de diferite marimi, 2 cele mai mari au unu diametru de 2 decimetru, era cele mai mici au unu diametru de $\frac{1}{2}$ decimetru.

Armat'a ce avé se defiledie era asiediata érasu in semicercu, in ordinea in care avé se defiledie, frontulu era spre estrada. Am uitatu se ve spunu, ca langa tunurile de munte erau 8 drapele, trofee, unulu mare rosu cu o semiluna mare, purtandu o stea; altulu totu asia de mare verde, alte 3 erau mai mici rosii, unulu galbenu si 2 mai mici.

Pe la 12 ore a venit Voda, urmatu de unu stralucit statu majoru, in galop, pe dinaintea frontalui; elu fu primitu cu lungi urale de catra armata si poporu ce se adunase intr'unu numeru cum n'am vediut decatu pote la venirea Imperatului Aleșandru. Se urca apoi pe estrada, unde fu primitu de mitropoliti.

Peste pucinu vení si Dómna si serviciul divinu se incepù.

Acestu serviciu a durat pre multu asia, ca lumea dela arcu de triumfu era inpatienta de a vedé cu o ora mai 'nainte pe Voda cu armat'a.

In urma dupa terminarea serviciului divinu se puse crucea trecerei Dunarei la tóte drapelele regimentelor ce fusesera in Bulgari'a, precum si Stéu'a Romaniei la drapelele regimentelor.

Cele mai rupte drapele erau ale regimentului alu 13-lea de curcani si alu 4-lea de linia si alu 2-lea de venatori.

La arcu de triumfu in tempulu acesta fusesera adusi ranitii, cari nu poté ambala multu pe josu, cu nisice trasuri brasovenesci. Ei fura asiediati intr'unu locu rezervat anume pentru ei. In cateva minute se strinsera doue palarii pline cu bani, cari li se inpartira indata.

La 2 ore unu vuietu departat, dăra ce devine din ce in ce distinctu, ne atrase atentiu; strigatulu: vine, vine, se audia producendu in lume o miscare de scaune si picioare, cautandu fia-care a se inalta, pe cindu anima baté a se rupé. In fine, Voda urmatu de statulu seu majoru appare; inainte chiaru de a intra sub arcu de triumfu unu vuietu de urale isbuclu din piepturile nostre; Traiesca Mari'a Sa Carolu, traiesca armat'a, traiesca Romania libera, traiesca regelor

le seu. Ura, ura, ura; tóte acestea nu se mai sfirsiau. Se ve spunu dreptu, déca ai prinde unu regimentu intr'unu momentu de entuziasmu asia cum eramu noi atunci, ar invinge o armata, ar lua redutele cele mai infricosiate, séu ar muri pana la unul.

Mai multe discursuri fura tenuete, discursuri pe care le veti ceti in diarie, dăra pe care eu nu le poté audi, d'abia d. C. A. Rosetti cindu vorbea, se audia cate unu cuventu mai sonor.

Voda insa cindu a respunsu, si surdii voru fi auditu. Inchipuit ce tare trebue se fi vorbitu elu.

Si cu ce entusiamu vorbea, insusi cu ce focu, cu ce áima?

Atunci entusiasmulu a ajunsu la culme; creduca de se mai cerea ceva, eramu in stare se ne culcamu inaintea piciorelor cailor. Nici-o data noi nu avuseram ocasiune se audim pe Voda vorbindu cu atatu focu, cu atata entusiasmu; elu imediatu s'a manifestatu prin resunetele de aplause si urale.

Corone, buchete, flori incepura a pica mai greu ca grindin'a.

Voda capeta acolo vre-o 14 corone, pastra una pe dupa giu, si una de bratu, una la manerul sabiei si unu buchetu in mana; celealte le puse la Dómna in trasura.

Catut trecura statulu majoru si ranitii, florile ploua, toti isi avura cu prisosu partea, au fostu soldati cari raniti au capetatu corone de cate 100 si 200 franci una, cu panglici late de faille.

Si intr'adeveru imediatu dupa Voda au defilat ranitii, ei au facutu o impressiune din cele mai emotionatore, in care totusi bucuria domnia; bucuria ca acesti ómeni din alu caroru corp se scosese glontiele inamicului, alu caroru sange au stropit campiile Bulgariei, totusi sunt in viatia cea mai mare parte nu schilodi, ci buni cei mai multi de a luta din nou arm'a. Erau literalmente coperiti cu flori, si continuu pe Podulu Mogosioie séu acuma calea Victoriei, li se aruncara flori si corone.

Eu am privit defilarea dela Palatu. Doue ore si jumetate a trebuitu pana se tréca tota armata. In fine la 4 si $\frac{1}{2}$ lumea a inceputu a pleca, ostenita, de ore ce toti erau pe strade dela 10 de deminéti'a.

Séra orasiu a fostu iluminat. Voda s'a plimbatu in trasura cu Dómna; mai pe sera musicile regimentelor ce erau in Bucuresci (7) au venit la Palatu cu tortie si lampione, unde au cantat vre-o 2 ore. Apoi M. M. L. au plecatu din nou pe podu, s'a dusu pe la statu'a lui Mihaiu, unde gradin'a botanica era luminata à giorno. Aci s'a datu artificii, focuri bengale. De aci Voda cu Dómna s'a dusu la teatru, unde era o representatie poporala data de Primaria.

d. p.

Societatea academica romana.

Sessiunea anului 1878.

(Urmare.)

Siedint'a dela 13 Septembre.

Comisiunea insarcinata a cereat partea administrativa a reportului delegatiunei, anuntandu, ca e gata a depune raportul seu, d. Caragiani Tu citesc. Se propune a se vota concluziunile comisiunei in totalu. D. Romanu si d. Sturdza propunu, că se se ia concluziunile dupa capitole si se se voteze pe rându. Se procede dupa acesta ordine.

La Capitolul I. d. Hodosiu cere rectificare la assertiunea relativa la istoria imperiului otomanu de d. Cantemiru, fiindu-ca aceasta opera esindu de sub tipariu astazi, s'a si adusu spre a se distribui primele exemplarile membrilor. Societatea ià actu de acesta si aproba concluziunile comisiunei.

La Capitolul II. d. Sturdza dă lamuriri detaliante asupra acuizitionei celoru 200 monete cumpurate dela d. Dobozki; arata importanta loru si motivele pentru cari au avutu recursu la delegatiune spre a cere o suma mai mare, decatu acea preveduta prin budgetu. — D. Romanu si d. Sionu arata, ca votulu societatii trebuie se fia categoricu, ca adeca incuviintieza nu numai sum'a, care s'a datu pana acum, d'ri si transactiunea intréga facuta cu d. Dobozki. D. Odobescu explica, ca la aceasta transactiune sunt solidari nu numai membrii delegatiunei, ci si acei ai societatii, cari au fostu convocati spre consultatiune intru acesta. — Societatea dupa aceste lamuriri consultata, aproba transactiunea facuta cu d. Dobozki si recomanda comisiunei budgetarie a o avé in vedere la elaborarea budgetului; totudeodata se associază a se addressa cuvenientele multiamirii prea Santiei Sale episcopului Melchisedecu pentru donatiunea manuscriselor banului Varnavu, Inaltomei Sale regale Domnitorului pentru opulu "Histoire de la Céramique" daruite societatii, si fratilor si surorilor Hurmuzake pentru portretele regretatilor colegi ai societatii Eudoxiu si Alexandru.

La Capitolul III mai antaiu d. Maniu relatéa, ca unulu din procesele societatii si anume acelu cu epitropia repausatului V. Mateescu, s'a cautatu la 5 ale curentei si s'a castigatu la prim'a instantia; ér' celu cu epitropia bisericiei santei Vineri este pe cale de inf-

cisiare la 27 ale curentei. Ér' asupra punctului de dictionariu si glossariu membrii comisiunei de revisiune dau o relatiune succinta despre cele ce au lucratu in cursulu anului. Relatiunea acésta inse nepotendu satisface pe toti membrii societatii, comisiunea a promis a supune unu raportu speciale.

La Capitolul IV societatea se unesce cu comisiunea, spre a exprime delegatiunei multiamirile sale pentru activitatea, zelul si mesurile intelepte, cu cari au administrat interesele societatii, si totodata a exprime gratitudinea sa comitetului de priveghiere alu cassei de depuneru si consemnatuni pentru lad'a mare de feru, ce a binevoit u a darui societatii.

Dupa acestea se reguléza ordinea de di pentru siedint'a de a dou'a di, destinata a fi deschisa publicului in modulu urmatoru: 1. D. Stefanescu va comunica o relatiune asupra unei descoperiri paleontologice. 2. D. Quintescu va ceti raportul asupra probelor de traductiuni din Pliniu, venite la concursu. 3. Comunicatiunile sectiuniei istorice asupra diverselor lucrari ce i'sa recomandatu.

Vice-presedinte, G. Baritiu.

Secretariu ad hoc, G. Sionu.
(Va urmá.)

Sciri diverse.

(Necrologu.) Mari'a Pop'a nasc. Neagoe ca socia, in numele seu, alu fililor sei: Aureliu, Alesandru, Georgiu si Matild'a, — alu fratilor respective sororilor: Alesandru cu soci'a sa Elen'a, Nicolau, Dr. Ioan Neagoe cu soci'a Veturi'a, veduv'a Francisc'a Baritiu si Emilia cu sociul seu Basiliu Albini, ale nepotilor Iosifu si Simeonu Pop'a, precum si in numele numerosilor consangeni si amici, anuncia cu anima plina de doliu, că: Georgiu Popa, cindu-va proprietariu mare, membru fundatorul alu asociatiunei Transilvane romane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu si civile alu acestui opidu, — a repausatu in Domnulu, in urm'a unui morbu acutu de plumanu, in 31 Octobre la 7 ore séra, in alu 56-lea anu alu etatei, ér' alu fericitei catoratoru alu 21-lea, proovediutu cu S-tulu Sacramantu alu penitentiei si cu merindea vietiei eterne. Remasitile-i pamentesci s'a asiediatu Sambata in 2 Novembre st. n. spre repausu in Cimenteriu gr. c. din pratulu din diosu. Fia-i tieren'a usiora si memori'a eterna! — Blasius, in 1 Novembre 1878 st. n.

(Culesulu viiloru) in tota Ungaria si Transilvania a fostu favorisatu de tempu frumosu. Cantitatea mustului produs a fostu preste totu multiumitoru; nu asia si in privinta calitatiei, care este mediocre, din cauza ploilor celor multe. Cu tota acestea vinul din anulu acesta va esi de si usioru, dura totusi bunisoru. Pretiul variadu intre 80 cr. pana la 1 fl. 20 de vadra.

(Tempulu si tergurile.) Tempulu a fostu bunu. Semenaturile si ogorirea locurilor s'a facutu preste totu. In 4 l. c. au cadiutu aici prima zapada. — De vreo doue septamani tergurile de septamana din Sibiu sunt forte bine frecventate. Dara sunt mai multi venditori decat cu cumparatorii. Pretiul cerealielor este scadiutu tare. Inbuldiela ce se observa la aceste terguri, ne pote servi ca proba, ca executorii de dare desvolta o energie mare prim comunele rurale, ca si prin orasie. Sirmanulu economu trebue se-si vendia productele sale fara pretiu, pentru ca platindu darea se pota scapa de vecsatiunile executiunilor.

(Mortii si ranitii romani). — (Continuare.) La Sencoviciu (Bandin-Ogiac) in 21 Septembre, din regimentul Iosifu nr. 37, au murit: infanteristii Costa Vidicanu, Vasile Ardeleanu, Flore Vancu, Tóderu Side, Nutiu Lele; s'a ranit conductorul Juonu Flore, sergentii Ioanu Papp - Szilágyi, G. Todinca, coaducatorii Mihaiu Radu, Ioanu Balasiu, Juonu Pinte, Petru Oradianu, Samson Bochisiu, infanteristii Juonu Pume, Petru Jovanu, George Mosiu, Flore Popu, Onutiu Simutiu, Tóderu Tege, Flore Tirpa recte Chirpe, Juonu Ursutiu, Petru Borsa, Iosifu Ilutia, George Muiene, George Gligor, Juon Ciuci, Micula Szabó, George Burdeanu, Gavrilu Bondaru, Tóderu Bojin, Ioanu Urdăsiu, Mihaiu Sérbiu, Teodor Caba, Andrei Cupasiu, Iosifu Bancia, Juonu Bau, Juonu Vanetiu, Tóderu Ille, Petru Opri, Juonu Mutiu, Mitru Dunga, Flore Popa, Mihaiu Sfete, Alesandru Boitor, Vasile Devanu, Ioanu Nica, Petru Motiu, Tóderu Laza, Simeonu Mosa, Ioanu Avramu, Mihaiu Coste-Haica, Nutiu Secara, Ioanu Avramu, Vas. Bordasius, Juonu Botto, Gabr. Blagutia, Lupu Craciun, Iosifu Cosanu, Valentinu Moldovanu, George Morgovanu, Craciun Rusu, Mitru Selagianu, Vasile Criste, Pavel Matitia; s'a perduto infant. Flore Bulzanu. „Familia.”

Statutele societatii maiestrilor caltunari din Lipova.

Notariul se alege prin comitetu, cu votu secretu, alegerea apoi are a o aproba „adunarea generala.” Notariu pote fi si alta persoana, care nu e membru alu societatii, si pentru afacerile sale, va fi remunerat din fondulu societatii.

Notariul:

a) pôrta protocolu in siedintele comitetului si alu adunarii generale, din cari la cei interesati da estrase, apoi propune causele, si;

b) pôrta catalogu despre numerulu si numele membrilor societatii, induce pe cei intrati si sterge pe cei repasiți.

c) deplinește decisiunile societatii si causele curente, dupa indrumarea presedintelui, cum si corespondintele de lipsa.

d) pôrta protocolu despre investiție si sodalii aplicati la membrii societatii, si la posta celor interesați se intrepune pentru sustinerea condițiunilor si obligației lor, la cari s'a supus.

La casu de impiedecare, comitetul se va ingriji de substituire.

*) Intardata din lipsa de spaciu.

Red.

§. 10. Casariulu se alege prin comitetu, cu votu secretu, pre 3 ani. Casariulu percepse si eroga din banii societatii dupa prescrisele §§. 18—23.

Pentru aerea societatii elu girédia, cu avea sa.

§. 11. Adunarea generala ordinaria, mai alege cu votu secretu 3 controlori (comisiune de contabilitate), cari au detorintia a privi preste chvernisdrea banilor si portarea regulata a diuareloru. Ei ori candu potu scontrá cas'a. Daca asta vre o scadere ori negrigintia, din care ar poté ocire daune societatii, — au datorintia a influintia la comitetu, éra daca reulu ar ocire dela comitetu, au a pretinde conchiamarea adunarii generale, si daca presiedintele ar denegá acésta, comisiunea de contabilitate (controlorii) conchiamma siedint'a comitetului, respective adunare generala in numele sen.

§. 12. Advocatulu, se alege prin comitetu, cu votu secretu. Elu pôrta causele de dreptu, ce atingu societatea, si esoperédia pe calea administrativa, ori judecatorésca, — pre bas'a legii de industria, tote avantajele potinçiose.

Despre activitatea sa raporta la Comitetu, si cu aprobaarea adunarei generale — pentru servitiele sale, primesce remuneratiune cuviinçiosa din cas'a societatii.

§. 13. Comitetulu se compune:

afara de presiedinte, vice-presiedinte, notariu si controlori, din 12 membri, cari se alegu in adunarea generala ordinaria pe 3 ani cu votu secretu, din cari $\frac{1}{3}$ in primii doi ani repasiescu prin sorte, dar potu fi realesi.

In periodulu de 3 ani, locurile vacante se deplinescu, in cea mai de aprópe adunare generala.

§. 14. Comitetulu tiene in tota lun'a siedintia ordinaria, ér de cate ori cere lips'a, siedintia straordinaria si agendele de pertractatu, odata cu conchiamarea membrilor — se notifica. Pentru decisu validu, socotindu — se si oficialii, se recere maioritatea membrilor. Daca nu s'au intrunitu membrii in numeru recerutu, in restempu de 8 dile se conchiamma siedintia noua, in care se decidu afacerile fara contu la numeru membrilor.

Membrulu, care remane dela siedintia de 3 ori dupa olalta, fara a se legitima, se considera de dimisionatu, si locul lui de vacantu.

§. 15. Cercul de activitate alu comitetului este:

a) a decide despre primirea ori eschiderea membrilor societatii, conformu §§. 3 si 4.

b) a face proiecte amesurat u §. 1. pentru regula rea fondului si a intreprinderilor comune, si acelea a le substerne adunarii generale.

c) a nesui in totu anulu, ca in „juriulu de pace“ sa se aléga unu numeru egalu de membri si dintre sodali.

d) a croi conditiuni speciali, la alegerea oficialilor, si a grigi ca casariulu se aiba destula hipoteca (garantia). A esamina indolentia ce ar observa din partea oficialilor, si casualminte la propunerea controlorilor; mai departe a ingrigi, ca aretarile lunari despre corespondintia si starea casei, se se pôrte cu acuratetia.

Mai stă in dreptulu si datorintia comitetului a suspinde pe casariu, pe notariu si pe advocatulu societatii, pentru negligintia in oficiu si abusuri, si a i inlocui prin altii, pana la adunarea generala cea mai de aprópe.

e) a prepara desbaterile (program'a) adunarii generale, anume: a face proiectulu de budgetu pe anulu viitoru si a duce in deplinire decisiunile adunarii generale.

f) controversele escate din lips'a de lucru a le esamina, si a esperá lecuirea acelora.

g) a ingrigi si priveghia, pentru instruirea invetiçilor de maestria.

h) preste totu: a nesui in totu modulu pentru ajungerea scopului societatii, ér pentru unele ocupatiuni speciali, in casu de lipsa, a statori comitetu separat, apoi: pentru acoperirea recerintielor societatii a asemnă sumele de lipsa, intre limitele budgetului.

Protocolele siedintelor comitetului, le subscru: presiedintele, notariulu, unu membru alu comitetului si unu controlor. Comitetulu — si statoresce procedur'a sa de desbatere.

(Va urma).

Recensiune literara.

I. La tempulu seu am anuntiatu aparitiunea opului:

„Amórea amicabila“, tradusa de P. N. Simtioni. Acésta lucrare este classica in feliu ei. Autorulu se vede a fi forte cu capu. De ex. pe pag. 10 capitolu III cetim din vorba in vorba:

Cuventulu amicu dupa etimologia, in limb'a germana „Freund“ se deriva dela „freuend“ (bucurandu) prin eliminarea vocalei „e“ (freuend-Freund) si compusu cu particéu'a „schaft“ pôte dela vechiulu participiu alu verbului „schaffen“ (a procurá, castigá); Freundschaft (castigu de bucuria) ceea ce noi i dicem amicetia dela „amicu“, — va se dica ne-am procupsitu! in originalulu germanu, a statu derivarea etimologica a cuventului „Freundschaft“ (amicetia) dela o radecina germana, lucru prea naturale si acum autorulu romanu fornic unu scrupulu deduce „amiculu“ si „amicita“ totu dela aceeasi!

Limb'a in care e compusu opuscululu este o limb'a culta, sublima in catu in multe locuri, numai autorulu o va poté intielege. Intre altele gasim cuvinte că: discurgu, necunoscibila, mirabilitate, grigebila, veridealisare si alte multe forte originali. Autorulu presupunendu pe dreptu, ca nu tote cuvintele din cartea sa voru fi intieles de cetitori, la fine adauge unu „Registru alfabetiu de cuvinte mai noue impreuna cu explicatiunea loru poporala.“

Că proba de eruditu autorului vomu reproduce din acestu „registru“ cateva exemple:

„Amabilitate, vrednicia de iubire, dragostire. Ambiguitate, dôue intielesuri.

Antecesa, o propusetiune inainte mergatore. Aproba(-re) a privi unu lucru de bunu, a ingadui.

Artificiu, unu lucru facutu cu maestria.

Bagatelu, unu lucru micu.

Calculare, socotela in capu.

Celebrare, a face unu lucru in modu serbatorescu.

Certitudine, de buna séma.

Circumspectiune, bagare de séma impregiuru.

Conscientiositate. numele insusirei cunoscintiei de sine.

Curiosu, ceva doritu de auditu si vediutu.

Discretiune, padirea tacerei lucrurilor ascunse in amblare si vorbire cu ómeni.

Fanaticu, aplecatu spre credintia preste mesura pana la fantasia.

Fichicu, ceea-ce se tiene de sufletu.

Fisicu, tienetoru de trupu.

Frivolu, cutezatoriu.

Implorare, chiamare prin rogatiune către D-dieu.

Neresistibilu, ceea-ce nu mai este de a se putea intoptrivi.

Nuri, atragere placuta din totu simtiulu.

Restituire, resplatire pentru o facere de bine.

Technicu, ceea-ce e facutu cu maestria.

Umanitate, prietenia de ómeni.

Veridealisare, a face o idea adeverata.“

Aceste nu sunt unicele „mirabilitati“ (ca se vorbim cu dictionariulu autorului) de ace'a l'amur consultá se faca mirabilitatea si mai antaiu se-si indrepte registrulu din limbei romane, cà-ci, altmintrea, va remané că modelu de absurde.

Petra Petrescu.

Cu Nr. 80 alu „Observatoriului“ s'au incepütu unu nou abonamentu pe tri-luniulu Octobre—Decembre st. v.

In capital'a Bucuresci „Observatoriulu“ se pote abona la librari'a d-lui Szöllösy, Piat'a Teatrului.

Preturiile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la	5 Novembre in Sibiu:
Grâu, dupa cualitatii	1 hectolitu fl. 5.40—6.20
Grâu, amestecat	1 " " 4.50—5.10
Secara	1 " " 4.—
Papusioiu	1 " " 3.10
Ordui	1 " " 4.50—5.—
Ovesu	1 " " 2.—2.40
Cartofi	1 " " 1.75—2.25
Mazare	1 " " 5.50—6.—
Linte	1 " " 4.50—5.—
Fasole	1 " " 4.50—5.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram. " 35.—
Untura (unsore topita)	50 " " 30.00
Carne de vita	1 " " 36—48
Oua 10 de	" " 20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vien'a, 2 Novembre	
Galbinii imperat. de auru	fl. 5.58 cr.
Moneta de 20 franci	" 9.39 "
Imperialu rusescu	" 9.30 "
Moneta germana de 100 marce	57.95 "
Sovereigns englesi	12.— "
Lira turcesca	11.— "
Monete austri. de argintu 100 fl.	100. —

Castigulu celu mare

event. de

375,000 Marci.

Anunciu
de
Norocu!!!

Castigurile
sunt garantate
de Statu.

Invitare la parteciparea

sortilor de castigu

al u marei loterie de bani, garantata de Statul Hamburg, in care castigurile sicure trebuie se fia de preste

7 milioane 790,000 Marce.

Castigurile acestei loterie favorabila de bani, care conformatu unu planu fiscul cuprinde numai 82,500 losuri, sunt urmatorele si adeca:

I Premie de 250,000 Marce	304 Castiguri à 2000 Marce
I Castigu à 125,000 Marce	3 Castiguri à 1500 Marce
I Castigu à 80,000 Marce	10 Castiguri à 1200 Marce
I Castigu à 60,000 Marce	502 Castiguri à 1000 Marce
I Castigu à 50,000 Marce	621 Castiguri à 500 Marce
I Castigu à 40,000 Marce	37 Castiguri à 300 Marce
I Castigu à 36,000 Marce	675 Castiguri à 250 Marce
3 Castiguri à 30,000 Marce	40 Castiguri à 200 Marce
I Castigu à 25,000 Marce	36 Castiguri à 150 Marce
6 Castiguri à 20,000 Marce	22850 Castiguri à 138 Marce
6 Castiguri à 15,000 Marce	10 Castiguri à 135 Marce
I Castigu à 12,000 Marce	1950 Castiguri à 124 Marce
24 Castiguri à 10,000 Marce	75 Castiguri à 120 Marce
2 Castiguri à 8,000 Marce	4 Castiguri à 100 Marce
3 Castiguri à 6,000 Marce	3450 Castiguri à 94 Marce
31 Castiguri à 5,000 Marce	3950 Castiguri à 67 Marce
61 Castiguri à 4,000 Marce	35 Castiguri à 50 Marce
4 Castiguri à 3,000 Marce	3950 Castiguri à 40 Marce
	3950 Castiguri à 20 Marce

Aceste castiguri ajungu in 7 serii in pucine luni la o tragere sigura.

Prima tragere a castigurilor este fisata oficiosu si costa intregul losu originalu numai 3 fl. 40 cr. v. a., unu diumetate de losu originalu numai 1 fl. 70 cr. v. a., unu patraru de losu originalu numai — fl. 85 cr. v. a.

Aceste losuri originale garantate prin Statu, (era nu promesse oprite) se spedese pre langa tramiterea francata a pretiului, chiaru in cele mai indepartate regiuni.

Fiacare partecipatoru primeste fara ca se me provoche dela mine gratis pre langa losu seu originalu si planulu originalu proveduju cu marc'a Statul si indata dupa tragere si list'a oficioasa a tragurilor.

Platirea si spedarea banilor castigati la interesenti se face din partea mea directu, promptu si cu cea mai mare discretiune.

Orice comanda se poate face simplu prin asemnatu mandate — de posta.

Se se adresese deci cu tota increderea comandele relative la tragerea apropiata, pana in

15. Novembre a. c.

la
Samuel Heckscher senr.,
Banchieru si comptoarul de cambii in Hamburg.

Unu pachetu, impartit u in 8 dose, preparat u conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separata 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afia in:

Sabiul la Frid. Thallmayer, comerciant.

Abrud: F. Tones & Comp.

Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz,

Dietrich & Fle